

**Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő témában: „Javaslat a 2759/75/EGK, 2771/75/EGK, 2777/75/EGK, 1254/1999/EK, 1255/1999/EK és 2529/2001/EK rendeleteket a rendkívüli piactámogatási intézkedések tekintetében módosító tanácsi rendeletre”**

COM(2004) 712 final – 2004/0254 (CNS)

(2005/C 221/10)

2004. december 3-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 37. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a fent említett kérdésben.

A munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció az állásfoglalást 2005. január 13-án fogadta el. Előadó: Leif Nielsen.

2005. február 9–10-én tartott, 414. plenáris ülésén (a február 9-i ülésen) az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 135 igen szavazattal, 6 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt:

## 1. Háttér

1.1 Komoly fertőző állatbetegség-járványok kitorése – mint például a szivacsos agysorvadás (BSE), a száj- és körömfájás, a sertéspestis és a baromfikat megtámadó Newcastle-kór – az EU-ban az állati termékek piacán újabb és újabb válságos helyzeteket idézett elő. Ha ilyen nagyobb területre kiterjedő járványos állatbetegség tör ki, a járvány további terjedését az állatok elpusztítása és kereskedelmi korlátozások révén előzik meg. Általában eddig az állatorvosi alap fedezte megközelítőleg 50 %-ban a tagállamoknak a járvány leküzdésére fordított költségeit.

1.2 Ehhez még hozzájárul az is, hogy az érintett termékek piaci helyzete nehezebb lett, többek között a kereskedelmi tilalmak és a lezárt területek miatt. Ebben a helyzetben a disznóhús-, a tojás-, a baromfi-, a marhahús-, a tej- és tejtermék-szektor, valamint a birka- és kecskehússzektor piaci szervezetei a piactámogatási intézkedések lehetőségeihez folyamodnak. Az ilyen rendkívüli intézkedések alkalmazásának döntő feltétele, hogy az érintett tagállamok megtegyék a szükséges lépéseket az effajta járványos állatbetegségek továbbterjedésének megakadályozására. A piactámogatási intézkedések meghozatala mindig csak egy járulékos intézkedés és kizárólag csak a feltétlenül szükséges mértékben és időszakra hozhatóak az érintett piac védelme érdekében.

1.3 A különböző rendkívüli intézkedéseket, melyeket az Európai Bizottság komitológiai eljárás révén fogadott el, eredetileg teljesen közös finanszírozás keretében hajtották végre, például a nyolcvanas évek végén és a kilencvenes évek elején a sertéspestis esetében. 1992-ben alkalmaztak első alkalommal nemzeti szintű közös finanszírozást a sertéspestis kitorésekor. Mivel nem volt egyértelmű, hogy pontosan milyen mértékű a finanszírozás, az Európai Bizottság 1994-ben úgy határozott, hogy ezt 70 %-ban határozza meg, és rögzíti az állatok maximális számát is. Ugyanezt a döntést alkalmazták később a

marhahússzektor esetében is a szivacsos agysorvadás és a száj- és körömfájás elleni küzdelemben. 2001 óta a nemzeti szintű közös finanszírozás 50 % körül mozgott, ami arra vezethető vissza, hogy a Számvevőszék megkövetelte a párhuzamosságot az állatorvosi intézkedések és a piactámogatási intézkedésekre vonatkozó közös finanszírozás között.

1.4 Az Európai Bíróság 2003-ban megtagadta az Európai Bizottságtól a jogot arra, hogy 30 %-ban állapítsa meg a nemzeti társfinanszírozás szintjét. Az ítéletet a Bíróság egy Németország által benyújtott panasz alapján, a BSE kapcsán a marhavásárlásra vonatkozó rendelettel kapcsolatos ügyben hozta (<sup>1</sup>). Ezért az Európai Bizottságnak nincs jogalapja arra, hogy folytassa az eddigi gyakorlatot. Ezért született az a javaslat, hogy a jövőben 50 % legyen a nemzeti szintű társfinanszírozás mértéke, amelyet a disznóhús-, a tojás-, a baromfi-hús-, a marhahús- és a tejszektor, valamint a birka- és kecskehússzektor piaci szervezeteinek specifikációi révén kell megvalósítani, akár közösségen belüli, akár harmadik országok piacain történő értékesítéssel kapcsolatos intézkedésekről van szó.

## 2. Általános megjegyzések

2.1 Sajnálatos, hogy az Európai Bizottság és a tagállamok a közös agrárpolitikában az ún. „első pillér” körébe tartozó intézkedéseknél a teljesen közös finanszírozás addig érvényes általános elvétől 1992 óta eltérnek – az olyan intézkedések esetében is, amelyeket a közös piaci szervezetek keretei közt hajtának végre. Az aktuális javaslat elfogadása esetén a Tanács e saját maga által bevezetett elvtől a dolog természeténél fogva eltérhet. Az Európai Bizottság azonban az Európai Bíróság ez ügyben született határozata szerint kifejezett felhatalmazás nélkül nem térhet el a Tanács döntéseitől, még akkor sem, ha a tagállamok közreműködése mellett az illetékes irányítóbizottságban jár el.

(<sup>1</sup>) 2003. szeptember 30-i ítélet a C-239/01 sz. ügyben, igazságszolgáltatási gyűjtemény: 2003 P. I-10333

2.2 Az intézkedések a járványos állatbetegségek kiterjedése és időtartama szerint jelentős ráfordításokkal járhatnak, amelyeket túlnyomórészt közpénzekből kell fedezni. Az EU és a tagállamok közötti költségmegosztás kérdése szorosan összefügg a tagállamok közötti pénzügyi szolidaritás kérdésével. Nemzeti társfinanszírozás esetén némely tagállam más tagállamoknál nagyobb készséget mutat e kiadások fedezésére, illetve jobb lehetőségekkel rendelkezik ehhez. Néhány tagállam közvetve vagy közvetlenül továbbháríthatja a költségeket a vállalatokra, ami – ahogyan az a BSE-válság során nyilvánvalóvá vált – jelentős versenytorzulásokhoz vezethet.

2.3 Az Európai Bizottság szerint a tagállamok nagyobb aktivitást mutatnak majd az állatjárványok leküzdésében és megelőzésében, ha társfinanszírozóként szerepelnek. Bár az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság megérti ezt az érvet, nem zárható ki, hogy a követelés a határozathozatalt időnként késleltetni és nehezíteni fogja, ami aláásná az ellenintézkedések hatékonyságát.

2.4 Az EGSZB megérti az Európai Bizottság nézőpontját is, amely szerint a javaslat az 1992 óta folytatott gyakorlat továbbvitelét jelenti, és biztosítani fogja az állat-egészségügyi alapok intézkedései, illetve a piaci szervezetek intézkedései közötti párhuzamot.

2.5 Az EGSZB mindazonáltal azt az álláspontot képviseli, hogy a piaci szervezetek keretei közt tett – eredetileg a Tanács

által rögzített – különleges intézkedések költségeire a közös felelősség és a pénzügyi szolidaritás alapján kell tekinteni. Ennek az elvnek a megsértése az EGSZB értékelése szerint azt a kockázatot rejtené magában, hogy a járványos állatbetegségek leküzdéséhez az egyes tagállamok eltérő eljárásmodokat választanának; a hatékony ellenőrzés és a járvány megelőzés ellenére véletlenszerűen és előre nem látható módon kitörhetnek járványos állatbetegségek. Ezek piacra gyakorolt hatásai a többi tagállamot is érintenék. E terület nemzeti társfinanszírozása – a többi területre is kihatva – ráadásul a közös agrárpolitika további visszamenetlegesítésének veszélyét rejti magában.

2.6 Amennyiben az Európai Bizottság javaslata ennek ellenére támogatásra találna, igazgatástechnikailag terhes és szakmailag indokolatlan volna, ha az e rendszer keretében nyújtott pénzügyi hozzájárulás az állami támogatásokra vonatkozó szerződési rendelkezések hatálya alá tartozna. Az Európai Bizottság bejelentési eljárás alóli felmentésről szóló javaslatának tehát már a kezdetektől fogva érvényben kellett volna lennie.

### 3. Véggöveztetés

3.1 Az EGSZB amellet áll ki, hogy a piaci szervezetek keretei közt végzett különleges intézkedések esetén a korlátlan közösségi szolidaritás elvét alkalmazzák, ezért elutasítja az Európai Bizottságnak a tagállamok részéről történő 50 %-os társfinanszírozásról szóló javaslatát.

Brüsszel, 2005. február 9.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság  
elnöke  
Anne-Marie SIGMUND